

Incubate haalt bouwwerk van 93-jarige Friedman

Gerrit van den Hoven

Tilburg

Gebouwen van Yona Friedman (93) zijn er niet zoveel. Een school in Angers, wat in Israël. Maar de utopische ideeën over ruimte en bouwen van de bejaarde architect en kunstenaar zijn invloedrijk. In Beiroet is komend najaar een evenement rond het werk van Friedman en het bouwen voor vluchtelingen. Zijn ideeën van tijdelijke, flexibele structuren die zich kunnen aanpassen aan de ruimte krijgen veel respons in een tijd waarin miljoenen mensen op de vlucht zijn.

Festival Incubate heeft in kunst-ruimte Park aan het Wilhelmina-

park zo'n bouwwerk van Friedman geplaatst. De sculptuur blijft tot en met het festival in september en doet elke donderdag dienst als een soort open podium. Er zijn lezingen, spreekbeurten, optredens en exposities, alles in de open en transparante geest van Friedman.

Vluchteling

De in Parijs wonende Friedman zal er zelf niet bij zijn. Hij heeft onlangs zijn heup gebroken. Het uit stalen ringen opgebouwde werk in Park is neergezet door twee assistenten: Jean-Baptiste Decavèle uit Parijs en Nico Dockx uit Antwerpen. De sculptuur is aangepast aan de hoge ruimte van

Park. Een staketsel van ijzeren ringen dat met behulp van touw en tape aan elkaar is bevestigd. Tijdens Incubate in september krijgt het bouwwerk een andere plaats.

Friedman, in 1923 in Boedapest geboren, was zelf vluchteling. Hij verliet Hongarije na WO II en ging naar Israël waar hij bij de wederopbouw van de staat was betrokken. „Het werk van Friedman gaat uit van de ruimte. Een bouwwerk van bijvoorbeeld Le Corbusier neemt ruimte in. Een ontwerp van Yona past zich aan de ruimte aan”, zegt Decavèle. De gebruiker staat centraal in de visie van Friedman. Die moet zelf zijn bouwwerk kunnen vormgeven. Friedman kreeg veel aanhangers. In Nederland ontwikkelde Constant zijn beroemde project *New Babylon* vanuit hetzelfde idee: omgeving wordt gecreëerd door de activiteiten van het leven en niet andersom.

Friedman gaat graag verbindingen aan met lokale partijen. Vandaar dat Incubate met zijn plannen om het bouwwerk in te zetten voor activiteiten bij hem een gewillig oor. Decavèle: „Yona is heel open. Iedereen met een goed idee krijgt zijn medewerking.”

Incubate acht avonden in Park

Elke donderdagavond vanaf vandaag is Park open. Vanavond is de opening met muziek van De Avonden, Koning der Dieren en Seamus Cater.

Volgende week is er muziek van Het Brandt. **Op 21 juli:** expo van Mischa Doorenweerd; **28 juli:** Helevete - Harmonium en yoga-workshop; **4 augustus:**

Joost Dijkema en spreekbeurten-avond; **11 augustus:** Marijn van Kreij (expo); **18 augustus:** film; en **25 augustus:** Silent Disco. Aanvang 19.30 uur.

▲ Sculptuur van Yona Friedman in Park. Met bouwers Nico Dockx (rechts) en Jean-Baptiste Decavèle. MARIE-THERÈSE KIERKELS/BEELD WERKT